

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Góry Gorzkowskie

Kod krajobrazu: 24-341.31-029

Położenie administracyjne: Gmina Janów, Powiat częstochowski;
Gmina Niegowa, Powiat myszkowski

Katowice, Warszawa

2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Jeden z ostańców skalnych w lasach Gór Gorzkowskich. Zarastające łąki. (fot. Urszula Myga-Piątek)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Góry Gorzkowskie
ID	969
Kod krajobrazu	24-341.31-029
Typ, podtyp krajobrazu	3b - Z przewagą siedlisk lasowych
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.31
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Częstochowska
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin; Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste; Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.4.1.a; C.2.3.d
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Ogrodzieniecko-Mstowski; Lelowski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	16; 30
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga; Żyzna buczyna sudecka, forma podgórska
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.27
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Ziemia Nidziańska i Pinczowska
Położenie administracyjne	Gmina Janów, Powiat częstochowski; Gmina Niegowa, Powiat myszkowski
Powierzchnia (ha)	639,75

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy wzdłuż Pasma Gór Gorzkowskich. Krajobraz o tradycji gospodarki leśnej, ale z udziałem gospodarki rolnej. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na bardzo wysoką naturalność i zgodność siedlisk z uwarunkowaniami abiotycznymi, duży udział obszarów chronionych (Park Krajobrazowy "Orlich Gniazd", rezerwat "Bukowa Kępa" oraz spektakularne ostańcowe formy skalne).

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Krajobraz o wysokiej homogeniczności tła krajobrazowego - ok. 85% stanowią lasy bukowe. Główne rysy krajobrazu tworzy skaliste pasmo Gór Gorzkowskich. Porośnięte buczyną wzgórza urozmaicone są licznymi różnoskalowymi ostańcami skalnymi, częściowo porośniętymi przez murawy kserotermiczne. Najbardziej znane ostańcowe zespoły to: Góry Widziń, Damiak, Lisia Góra, Kępa. W sumie w krajobrazie występuje ok. 60 grup ostańcowych oraz 12 schronisk i jaskiń. Do walorów przyrody nieożywionej należą także wąwozy lessowe o stromych ścianach. Walory przyrody ożywionej chronione są w rezerwacie Bukowa Kępa. Drzewostan buczyny o wieku około 30-65 lat, przemieszany z dębami, brzozaami i osiką; sporadycznie występują okazy lipy i jawora. W części północno - zachodniej rezerwatu, występuje buczyna sudecka. Na stromych stokach pokrytych warstwą ściółki bukowej rozwinęły się pomiędzy skałami duże i zwarte skupiska mchów. W granicach jednostki obszar Natura 2000 "Ostoja Złotopotocka" PLH240020.

Walory kulturowe

Brak szczególnych walorów kulturowych. Zachowane niewielkie fragmenty pól uprawnych o układzie pasmowym i nieliczna zabudowa.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz bardzo zróżnicowany pod względem morfologii i pokrycia terenu o bardzo wysokich walorach estetyczno-widokowych. Największym walorem jest las bukowy który wyrósł na stromych, wapiennych zboczach, „ozdobionych” licznymi drobnymi formami ostańców skalnych. Na obrzeżach jednostki coraz silniej rozwija się infrastruktura turystyczna, która zaczyna wkraczać w doliny. Wyznaczony punkt widokowy - teren wyniesiony i odsłonięty, stanowiący lokalną kulminację terenu - na wzniesieniu przy Górach Gorzkowskich zapewnia obserwację dalekich widoków w tym na malownicze krajobrazy wiejskie Nowego i Starego Gorzkowa z zachowanym wstęgowym układem pól uprawnych i w kierunku wschodnim na krajobrazy wiejskie na Płaskowyżu Lelowskim. Punkt widokowy zapewnia także obserwację całego pasma Gór Gorzkowskich. Przez obszar przebiega niebieski, turystyczny Szlak Gór Gorzkowskich.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Widok na Góry Gorzkowskie z drogi na Mzurów (ul. Górską). Rozległe pola uprawne. (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Malowniczo ułożone zabudowania w przysiółku Góry Gorzkowskie. (fot. Urszula Myga-Piątek)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

